

Τὸ στόμα σου ἀνοίγῃ καὶ κλειδὶν νὰ ἔν' (ἔσο ἐχέμυθος)
Κερασ. Συνών. ἀνοιχτάρι 1, ἀνοιχτήρι 1, κλειδί.

άνοιγαρίτσιν τό, Πόντ. (Κερασ. Τραπ.) ἀνεγαρί-
τσιν Πόντ. (Κερασ.)

Ἵποκορ. τοῦ οὐσ. ἀνοίγῃ διὰ τῆς παραγωγικῆς
καταλ. -ίτσιν.

Μικρά κλείς ἐνθ' ἀν.: Ἄσμ.

ἽΟ κάστρος ἔτον σίδερον μὲ σίδερα δεμένον,
τὰ παραστάρᾱ τόντωνα, τὰ πόρτας σιδερένᾱ,
τ' ἀνοίγαρίτσᾱ λόχρυν, τὰ κλειδᾱ ἀσημένᾱ
(παραστάρᾱ=παραστάδες, τόντωνα=ὄρειχάλκινα) Κερασ.
Συνών. *ἀνοίγαρόπουλλο, ἀνοιχταράκι, ἀνοιχτα-
ροῦδι, κλειδάκι.

***ἀνοίγαρόπουλλο** τό, ἀνοίγαρόπ'λλον Πόντ. (Ἄμισ.
Οἶν.) ἀνοίγαρόπον Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.)

Ἵποκορ. τοῦ οὐσ. ἀνοίγῃ.

ἽΑνοίγαρίτσιν, ὁ ἰδ.

ἀνοίγατος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀνοίγατους Μακεδ. (Κοζ.
Σέρρ.) ἀνοίγαντους Μακεδ. (Σέρρ.) Ἵνοίγατους Μακεδ.

ἽΕκ τοῦ ρ. ἐπίθ. *ἀνοίγατὸς <ἀνοίγω προσλαβόν-
τος ἔνεκα τῆς προπαροξυτονίας σημ. στερητικῆν. Περί
τῆς λ. πβ. καὶ Πβ. ΠΠαπαγεωργ. ἐν Ἀθηνᾶ 23 (1911) 94.

ἽΟ μὴ ἀνοιχθεὶς ἢ μὴ τεθεὶς εἰς χρῆσιν, καινουργῆς,
εἰδικῶς ἐπὶ νέου ἐνδύματος παρθένου, ὅπερ φυλάσσεται
ἐπιμελῶς ἐν κιβωτίῳ συνεπτυγμένον, ὅπως ἀνοιχθῇ
ἐν τῷ καιρῷ τοῦ γάμου ἐνθ' ἀν.: ἽΕχου ἔνα φόριμα μιτα-
ξουτὸ ἀνοίγατον Σέρρ. Συνών. *ἀνοίγωτος. Πβ. ἄγγι-
χτος 2, ἀγκαίνιαστος 2, ἀφόρετος, καινούργιος.

άνοιγμα τό, πολλαχ. Ἵανοίγμαν Πόντ. (Κερασ. Σάντ.
Τραπ.) Ἵανοίμα Ἀμοργ. ἽΑνδρ. (καὶ Ἵανοίγμα) Εὐβ. (Αὐλῶ-
νάρ. Κονίστρ. Στρόπον.) Ζάκ. Ἵων. (Καράμπ.) Κίμωλ.
Κυδων. Παξ. Πελοπν. (Ἀρκαδ. Μαζαίικ. Μεσσ. κ. ἄ.)
Πόντ. (Κοτύωρ.) Σῦρ. Χάλκ. κ. ἄ. —Λεξ. Βλαστ. Δημητρ.
Ἵἄν'μα Στερελλ. (Αἰτωλ.) Ἵαν-νοίμα Ἵκαρ. Ρόδ. Σύμ. Ἵαν-
νοίμαν Κύπρ. (Πάφ. κ. ἄ.) Σύμ. Ἵανοίμα Καπ. (Ἀραβάν.)

Τὸ μεταγν. οὐσ. Ἵανοίγμα. Τὸ Ἵανοίσιμα ἐκ τοῦ
ἀνοίξω παρὰ τὸ ἀνοίγω.

1) Τὸ στόμιον χώρου τινός, εἴσοδος, ὁπὴ πολλαχ.:
ἽΑν-νοίμα τῆς γιστέρας - τοῦ φούρνου Σύμ. ἽΗ σημ. καὶ
μεταγν. Πβ. Π.Δ. (Γ' Βασιλ. 14,6) «εἰσερχομένης αὐτῆς
ἐν τῷ ἀνοίγματι», καὶ Σχολ. Ἀριστοφ. Πλουτ. 715 «ὅπας
ἀντὶ τοῦ τρώγλας» ἐνθεν καὶ ὅπως οἱ ὀφθαλμοὶ ἀνοίγματα
γάρ εἰσι». 2) Τὸ πλάτος εἰσόδου τινός ἢ ὁπῆς ἢ τὸ
μεταξὺ δύο βράχων, παραστάδων, στύλων κττ. διάστημα
πολλαχ.: Τὸ Ἵανοίγμα τῆς πόρτας εἶναι πολὺ μικρὸ (ἢ ἀπό-
στασις ἀπ' ἀλλήλων τῶν δύο παραστάδων) Ἀθῆν. Τοῦ Ἵἄν'μα
ἀπ' τοῦ γουφύρ' δὲν εἶναι μεγάλου Στερελλ. (Αἰτωλ.) Οὐ πύρρον
τὸ κάδ'ς δὲν ἔχ' τρανὸ Ἵἄν'μα καὶ γι' αὐτὸ δὲ βγαίῃ οὐ μούστους
αὐτόθ. || Ποίημ.

ἽΣ τὰ στοιχειωμένα τὰ βουνὰ ποῦ πάντα ἀνοίγωκλειοῦνε
καὶ ὅπου τ' ἀθάνατο νερὸ περνάει ἀνάμεσά τους,

πέτα γοργὸ μέσ' Ἵς τ' ἀνοίγμα, πᾶρε νερὸ καὶ φεύγα

ΚΚρυστάλλ. ἽΕργα 1,231. β) ἽΕπὶ ἐνδυμάτων, τὸ μὴ
συρραπτόμενον μέρος, τὸ καταλειπόμενον ἀνοικτόν, οἶον
τὸ περὶ τὸν τράχηλον καὶ τὸ περὶ τοὺς ὤμους χάριν τῶν
χειρίδων πολλαχ.: Παίρνω Ἵανοίγμα τοῦ γελέκου Ἀθῆν. ἽΗ
σημ. καὶ μεσν. Πβ. Μ. ἽΕτυμολ. 349,54 «ἀχειρίδωτον ὄν καὶ
πρὸς τοὺς ὤμους ἀνοίγματα ἔχον, ἀπ' ὧν αἱ χεῖρες ἐξεχα-
λῶντο». γ) Τὸ πλάτος ἐνδύματος πολλαχ.: Τὸ Ἵανοίγμα
τῆς φουστάνελλας. δ) Ρωγμή, σχισμή, χάσμα σύνθηθ.
καὶ Πόντ. (Κοτύωρ.): Κρυφοκοιτοῦσε ἀπὸ τὸ Ἵανοίγμα τῆς

πόρτας Λεξ. Πρω. ἽΕτέραςα ἀσ' σὴ σανιδί' τ' Ἵανοίγμα (εἶδον
διὰ τοῦ ἀν. τῆς σανίδος). Κοτύωρ. Συνών. Ἵανοίγμάδα,
ἀνοίγματάδα, χαράμάδα. 3) Μέρος ἀνοικτόν
ὡς ἡ γυνὴ ἔκτασις ἐν μέσῳ δάσους, τὸ αἶθριον τμήμα
συννεφώδους οὐρανοῦ κττ. σύνθηθ.: ἽΣ ἔνα Ἵανοίγμα τῶν
δένδρων φαίνονταν ἕνας ὄχτος μεγάλος Μποῆμ Ἀγριο-
λούλ. 23. ἽΗ συννεφιά ἦταν πάντα, σὲ μερικὰ μέρη μονάχα
ἔβλεπα ἀνοίγματα γαλάζια Ἵς τὸν οὐρανὸ ἽΔραγούμ. Σταμάτ. 35.

4) Τὸ νὰ ἀνοίξῃ τίς τι, ἢ προᾶξις τοῦ ἀνοίγειν κοιν. καὶ
Καπ. (Ἀραβάν.) Πόντ. (Κερασ. Σάντ. Τραπ. κ. ἄ.): Τὸ Ἵανοίγμα
τῆς ἀγορᾶς-τοῦ βαρελλιοῦ-τοῦ κουτιοῦ-τοῦ λάκκου-τῆς μπου-
γάδας - τῆς πόρτας - τοῦ φούρνου κττ. κοιν. Αὐτὰ τ' ἀνοίματα
τὸ πόρτας δὲ μ' ἀρέσ'νι Ἵμένα τῶρα τοῦ Ἵμῶνα! Αἰτωλ.
Χαρά'ς του, Ἵανοίμα τοῦ στόμα τ'. (πρὸς χασμώμενον) Κυδων.
Τῇ πόρτας τ' Ἵανοίγμαν Τραπ. || Φρ. Τὸ Ἵανοίγμα τῆς ἐκκλη-
σίας (λειτουργία τελούμενη ἐκτάκτως εἰς ἐξωκλήσια ἢ ἐρη-
μοκλήσια) Ἀθῆν. β) ἽΕγκαίνια ἐκκλησίας ἢ καταστή-
ματος ἔνιαχ. ἽΑνοίγμα τῆς πόρτας (ἐνν. ἐκκλησίας) Λεξ.
Βυζ. ἽΑνοίγμα τοῦ μαγαζιοῦ Ἀθῆν. Πβ. τὰ μεσν. ἀνοί-
ξεια καὶ ἀνοίξεις. γ) ἽΑνόρυξις, ἐπὶ φρέατος Λεξ.
Βυζ.: ἽΑνοίγμα πηγαδιοῦ. ἽΗ σημ. καὶ παρὰ Σομ. δ) ἽΤὸ
ἀνοίγειν λάκκους περὶ τὰ κλήματα (τοῦτο γίνεται, ἵνα
ταῦτα κάλλιον ἐμποτίζονται ὑπὸ τῶν ὀμβρίων ὑδάτων)
Θράκ. (Σαρεκκλ.): Τὸ Ἵανοίγμα κωσιτίζει πολὺ. ε) Εἶδος
πρώτης ἀροτριάσεως, τὸ ὅποιον γίνεται διὰ νὰ ἀνατρέψῃ
τὸ χῶμα καὶ θέσῃ τοῦτο εἰς ἐπαφὴν μετὰ τοῦ ἀέρος ἔνιαχ.

5) Ἀγρὸς ἐκ χέρσου γενόμενος ἀρόσιμος Εὐβ. (Αὐλῶ-
νάρ. Στρόπον.) Πελοπν. (Βούρβουρ. Μαζαίικ. Μεσσ. κ. ἄ.)
Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἄ. —Λεξ. Αἰν. Βλαστ.: Εἰν' Ἵἄν'μα
τοῖν χουράφ' κ' ἔκαμι ὁ ταράξ' Αἰτωλ. Τ' ἀνοίματα κἀν'νι
κᾶνα δυὸ χρόνια Ἵσουδεῖα αὐτόθ. Οὐλον ἀνοίματα δὲ μπουρεῖ
νά'νι τὰ χουράφια αὐτόθ. Πβ. ἀνοίξια 2. Συνών.
Ἵἄγγεμα. β) Τὸ καθάρισμα ἀγροῦ ἀπὸ ἀγριοκλάδων
Ρόδ.: Τὸ χουράφι θέλει Ἵαν-νοίμα. 6) Βλάστησις δέν-
δρου, ἀμπέλου, φυτοῦ, ἀνθους Ζάκ. Πελοπν. (Ἀρκαδ.)
Σῦρ. κ. ἄ. 7) ἽΕκκόλαψις ΓΠαπάξογλ. Κουκούλ. 16:
ἽΑνοίγμα τοῦ κουκουλλοσπόρου. 8) ἽΕναρξίς σύνθηθ.:
ἽΑνοίγμα τοῦ τριωδιοῦ. ἽΑνοίγμα παιγνιδιοῦ. || Φρ. ἽΕχω
Ἵανοίγμα (ἔχω τὰ κατάλληλα παιγνιόχαρτα διὰ νὰ κάμω
ἔναρξιν τοῦ παιγνιδιοῦ, ἐπὶ τῶν παικτῶν τοῦ πόκερ).

9) Ἀραιώσις Εὐβ. (Κονίστρ.): Τ' ἀμπέλι εἶναι δασο-
μένο καὶ θέλει Ἵανοίμα. 10) Εὐρυνσις πολλαχ.: Τὸ ροῦχο
θέλει Ἵανοίμα Ἀνδρ. Τὸ σακκάκι θέλει λίγο Ἵανοίγμα τσοῦ
νῶμους Παξ. β) Τὸ πλάτυσμα τῶν περιποδίων περὶ
τὰ σφυρὰ πολλαχ.: Παίρνω ἀνοίματα Εὐβ. Σήμερα εἶμαι
Ἵς τ' ἀνοίματα Ἀνδρ. Κουδέυγεις τ' Ἵγύτσα; —ἽΣ τ' ἀνοί-
ματα βρίζομαι Κυδων. ἽΑ θήκω ἀνοίματα Ἵς ὁ ὀρτάρι μ'
(ὀρτάρι=περιπόδιον) Κοτύωρ. 11) ἽἘξοδος τῶν νεο-
νύμφων ἐκ τοῦ νυμφικοῦ θαλάμου τὴν ἐπομένην τοῦ γάμου
Κύπρ. (Πάφ.): Τὸ Ἵαν-νοίμαν τοῦ ἀντρόννου. 12) ἽΕκταφή,
ἀνακομιδὴ τῶν ὀστέων μετὰ τῆς νενομισμένης τελετῆς Εὐβ.
(Αὐλῶνάρ. Κάρυστ. Κονίστρ.) ἽἽων. (Ἀλάτσατ. Βουρλ.)
Πελοπν. (Λακων.) Προπ. (Πάνορμ.) Χάλκ. κ. ἄ.: Γένηκε
τὸ Ἵανοίγμα τοῦ δεῖνα Ἀλάτσατ. Ταξῆς ἔχομε τ' ἀνοίματα τοῦ
πατέρα μου Κονίστρ. Συνών. Ἵἀνακομιδὴ, Ἵἔχωμα.

13) Ἀναγωγή εἰς τὸ πέλαγος μακρὰν τῆς παραλίας
διὰ κολυμβήσεως ἢ πλοίου Πόντ. (Κερασ.) —Λεξ. Πρω.
Δημητρ. Πβ. φρ. Ἵἔβγηκε Ἵς τ' ἀνοίχτὰ καὶ ἀρχ. ρ.
ἀνοίγω.

ἽΗ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. ἽΑνοίμα Πελοπν.
(Γορτυν. Δημητσάν. Τριφυλ.) Ἀνοίματα Στερελλ. (Αἰτωλ.
Παρνασσ. Φθιώτ.)

